

Nederlandse Vereniging van Belangstellenden in het Spoor- en tramwegwezen

2012

Wisselplaats Zunderdorp, februari 1947

December/Januari

26	2e Kerstdag	Ma	2
27		Di	3
28		Wo	4
29		Do	5
30		Vr	6
31	Oudejaarsdag	Za	7
1	Nieuwjaarsdag	Zo	8
52		Week	1

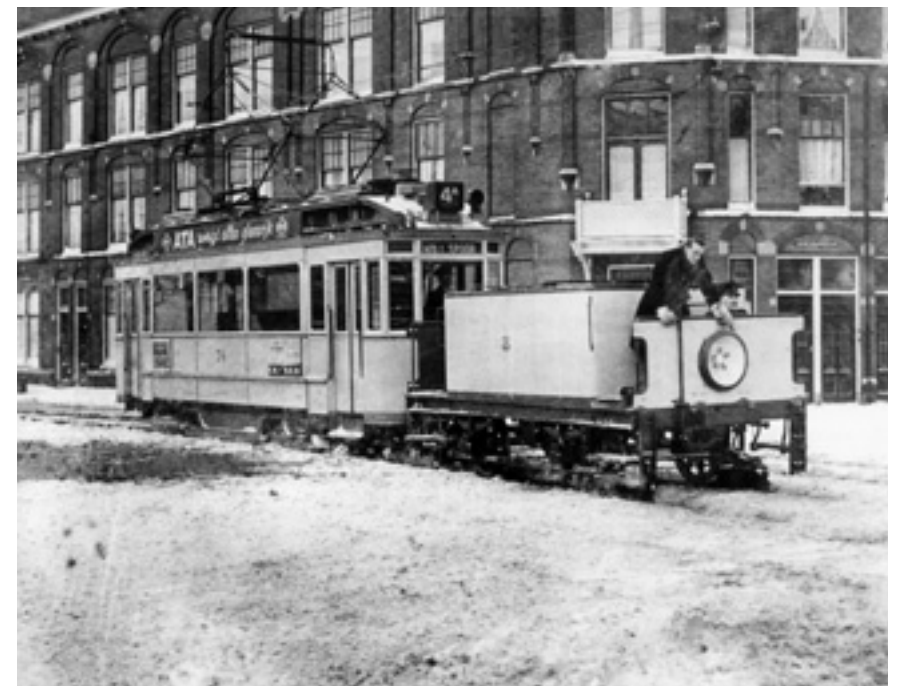

Sneeuwruimen bij de tram.

De winterdienst bij de interlokale tram betekende hard werken voor het personeel. In een enkel geval kwam de dienst zelfs tot stilstand. In het winderige Waterland groeide opgewaaide sneeuw in februari 1947 uit tot een niet te nemen hindernis, waarbij zelfs een op een *Metallurgique* gemonteerde sneeuwschuiver niet meer mocht baten. In Zunderdorp werd door het rijdend personeel de sneeuw-massa met de schop te lijf gegaan. Rechtsboven zien we slijpwagen SL4, in 1976 ontstaan uit *Blauwe Wagen* 475, op de Burgemeester De Vlugtlaan in Amsterdam. In de wintermaanden kon hier een sneeuwschuiver op gemonteerd worden. Het personeel kon comfortabel verwarmd binnen zitten, behalve als er met de hand een wissel ijsvrij gemaakt moest worden. Rechtsonder worden sneeuw en ijs met eenvoudiger hulp bestreden. De Haagse *Ombouwer* 74 duwt pekelwagen 8 op de Parallelweg naar het Stationsplein. Het bedienend personeel was hierbij niet beschermd en blootgesteld aan de winterse elementen, hetgeen beslist geen pretje geweest zal zijn.

Karel Hoorn, 14 februari 1979

Frits van Dam, 13 februari 1956

De 2335 met energiewagen en rijtuigen plan E staat klaar voor vertrek naar Leeuwarden in een ijzig Groningen, 16 februari 1979

Johan Blok

Januari

9	Ma	16
10	Di	17
11	Wo	18
12	Do	19
13	Vr	20
14	Za	21
15	Zo	22
2	Week	3

Coolle treinen.

Gelukkig zijn er treinliefhebbers, die de kou trotseren om treinen in de sneeuw te fotograferen. Op de grote foto zien we in Groningen een trek-duw-trein tijdens de strenge winter van 1979. Achter de loc loopt een zogenaamde energiewagen, die zorgde voor de verlichting en vooral voor de verwarming van de rijtuigen.

Rechts komt ons tussen Ommen en Zwolle een dieseldrie tegemoet razen nabij Dalfsen. De koude wereld buiten de trein werd verstild vastgelegd op deze fraaie sfeerfoto. Ook voor het beeld onder heb je als spoorfanaat graag koude tenen over. De 1836 sleurt zijn lange sleep rijtuigen door een sprookjeslandschap van berijpte bomen nabij Mierlo. Het type rijtuig, de ICK, kan je nu in Nederland alleen nog bij Märklin vinden; NS retourneerde de echte exemplaren aan eigenaar DB.

Feite de Haan, datum onbekend

Rob Quaedvlieg, 10 januari 2009

Den Haag, Laan van Meerdervoort, halte Valkenbosplein, 29 november 2010

Januari/Februari

23	Ma	30
24	Di	31
25	Wo	1
26	Do	2
27	Vr	3
28	Za	4
29	Zo	5
4	Week	5

Randstadrail – de files voorbij was de titel van een nota uit 1992. Het idee was om de *krakeling* van de *Zoetermeerlijn* en de *Hofpleinlijn* samen te voegen met stadslijnen in Den Haag en metrolijnen in Rotterdam. Het enten van HTM- en RET-takken ging moeizamer dan verwacht. Na een aarzelend begin, waarbij het project letterlijk en figuurlijk bijna ontspoorde (wie weet nog de bijnaam *Rampstadrail*?) is Randstadrail een succes aan het worden. Uit fotografisch oogpunt gezien levert dit jonge bedrijf aan ons nieuwe motieven. 72 trams van het type Regio-Citadis van Alstom bij de HTM en 22 RSG3 metrostellen van Bombardier bij de RET vervoeren de massa's in de regio. Op een sfeervolle avond met lichte sneeuw staat Regio-Citadis 4045 op de Laan van Meerdervoort aan de halte Valkenbosplein. Op de foto rechts werd de HTM 4025 gevangen in het 400 meter lange *Netkousviaduct* boven de Haagse Prinses Beatrixlaan, een nog nooit eerder gebruikte constructie bij het openbaar vervoer. Rechtsonder zien we de HTM 4033 en de RET RSG3 5513 aan de perons van de halte Laan van Nieuw-Oost-Indië, misschien beter bekend met de afkorting *NOI*. Duidelijk is het verschil te zien in grootte van het RET metro- en het HTM trammaterieel.

René Platjouw, 28 januari 2008

René Platjouw, 3 september 2011

Tenderloc 6108 neemt water te Vlissingen, 5 juli 1957

Cees van de Meene

Februari

6	Ma	13
7	Di	14
8	Wo	15
9	Do	16
10	Vr	17
11	Za	18
12	Zo	19
6	Week	7

Verzorging bij stoomtractie.

Locomotieven hebben verzorging nodig. Dat geldt vooral voor stoomlocs. Boven neemt NS 6108 water. In de tanks van deze tenderloc kon 12 m³ meegevoerd worden. Naast hete gassen die uit de schoorsteen komen, komt er roet in de rookkast. En dat moet je er uitscheppen na elke dienst. Bij een 3900 had het personeel er flink de ruimte voor. De foto sierde ooit het front van *Nieuw Spoor*, lang geleden het personeelsblad van de NS. Op de foto hieronder zien we hoe *Fred* zijn kolenvoorraad krijgt. Dat is nog steeds moeizame handarbeid. De foto werd bij het stoomcentrum Maldegem in België gemaakt. Waternemen gaat makkelijker dan kolen bunkeren, zeker als er een waterkolom aanwezig is, zoals bij de Stoomtram Goes-Borsele, waar *Bizon* zijn tanks vult in Hoedekenskerke.

Nieuw Spoor, verzameling René Platjouw

Emiel de Block, 1 augustus 2010

René Platjouw, zomer 1997

Plan U 114 koestert zich in een laagstaand zonnetje nabij Loenen, 16 oktober 2010

René de Boon

Februari/Maart

20	Ma	27
21	Di	28
22	Wo	29
23	Do	1
24	Vr	2
25	Za	3
26	Zo	4
8	Week	9

Overweg(ing)en bij diesels.

De combinatie van een dieselstel en overweg ontlokte aan de kalendercommissie de bovenstaande woordspeling. Er zijn anno 2011 nog steeds plekken in ons land waar je de op de grote foto afgebeelde onbewaakte overwegen kunt tegenkomen. Maar je zal tevergeefs wachten op een *plan U*. *Rode Duivel* DE3 114 ronkt ons bij Loenen tegemoet. Rechts zien we een rode *Blauwe Engel* een AHOB overweg passeren op weg naar Simpelveld. Het op de achtergrond gelegen station van Schin op Geul is nog altijd een prachtig uitgangspunt voor wandelingen in de fraaie omgeving langs de Miljoenenlijn. De laatste generatie dieselstellen van NS, type DM'90, heeft de bijnaam *Buffel* gekregen. De kudde telde 53 exemplaren. Hier rechts-onder werden de 3424 en 3422 geschoten tussen Zwolle en Kampen.

René Platjouw, februari 1974

Egbert Elenbaas, 24 augustus 2010

Hoogvliet, kruising met de Dorpsstraat, 7 augustus 1965

Hans Oerlemans

Maart

5	Ma	12
6	Di	13
7	Wo	14
8	Do	15
9	Vr	16
10	Za	17
11	Zo	18
10	Week	11

De Sperwer.

De Rotterdamse Tramweg Mij, was een creatief bedrijf. Het ombouwen van tweedehands materieel werd er bijna tot een kunst verheven. Eén van de mooiste voorbeelden is de ombouw in 1961-62 van twee bijna nieuwe elektrische Düwag-trams tot een diesel-elektrisch tramstel. Stroomleverancier werd een in eigen beheer ontwikkeld generatorrijtuig. Rechts zien we één van de twee trams op zijn oorspronkelijke lijn, *Ravensburg-Weingarten-Baienfurt*. Dit was de enige tramlijn van de DB, waar ze slechts reden van 1954 tot de opheffing in 1959. Bij de RTM kreeg het nieuwe tramstel de naam *Sperwer*. Dit tramstel deed bij de RTM ook niet lang dienst, want in februari 1966 kwam het einde voor de personen-trams bij de RTM. De Sperwer verhuisde in dat jaar naar de Zillertalbahn in Oostenrijk waar de spoorbreedte werd aangepast. Heel wat NVBS-ers maakten er in de loop de jaren een soort bedevaart heen, zoals de foto nabij Kapfling rechts beneden aantoont. Na buitendienststelling keerde het stel terug naar de RTM, ditmaal een museumorganisatie, werd andermaal omgespoord en is thans een mooie aanwinst in de collectie te Ouddorp.

Foto Boehm, 1954, verzameling Frits van der Gragt

Bas Schenk, 23 januari 1992

1223 met Intercity van Maastricht naar Zandvoort te Amsterdam-Sloterdijk, zomer 1973

René Platjouw

Maart/April

19	Ma	26
20	Di	27
21	Wo	28
22	Do	29
23	Vr	30
24	Za	31
25	Zo	1
12	Week	13

Locserie 1200.

Wie ooit het geluk heeft gehad om op de bok van een 1200 mee te mogen rijden, weet het: een waar paleis op wielen met een bijzonder rustige loop. In 1951 werd de fraaie serie 1201-1225 met Amerikaanse Marshallhulp op de rails gezet. Daarmee wordt meteen het Amerikaans ogende uiterlijk verklaard. Uit de fabrieksplaat blijkt heel duidelijk dat een 1200 een Amerikaans-Nederlands product was. De eerste 1200-en werden in turkooise kleur afgeleverd. Jarenlang reden zij de intercity Zandvoort—Maas-tricht, met een stop in de halte Amsterdam Sloterdijk. De *Berlijns blauwe* 1223 trekt net op met beide pantografen aan de draad op weg naar Zandvoort. Let ook op de omgekeerde 'L' bij de frontverlichting. In de nachtelijke uren reden 1200-en – net als de overige E-locs – goederentreinen. Tot voor kort deden de overgebleven exemplaren dat nog steeds en Laurens Pit zit zichtbaar met veel genoeg op de bok van de 1252. Dat NS op de omslag van een IC-plus folder een 1200 ooit vergeleek met een van de meest luxueuse auto's, vergeven we het bedrijf. Want voor velen is een auto met zo'n grill natuurlijk toch maar een paleis op rubber wielen.

Raymond Kiès, 8 januari 2011

Meteren, 24 juli 2008

Wouter Radstake

April

2	Ma	2e Paasdag	9
3	Di		10
4	Wo		11
5	Do		12
6	Vr	Goede Vrijdag	13
7	Za		14
8	Zo	1e Paasdag	15
14	Week		15

Hedendaags goederenvervoer.

De liberalisering van het goederenvervoer per spoor heeft heel wat verscheidenheid in kleur gegeven aan goederentreinen. En dan vooral bij de trekkkrachten. Op de grote foto boven zien we loc 189.066 van DB Schenker (nog met het oude Railion-logo) met een bonte trein op de omstreden Betuwelijn onderweg bij Meteren naar Hagen-Vorhalle. Rechts komt loc DE 63 van HGK met een groot aantal blauwe zelflossers brullend over spoor 9 onder de middelste kap van Amsterdam Centraal door. Hieronder zien we loc 1611 met een set staalrollenwagens op weg tussen Baarn en Amersfoort in de Eempolder. Gewoon in het geel, alsof er nooit iets is veranderd op het spoor.

René Platjouw, 15 september 2009

Raymond Naber, 24 april 2009

Nederlands Openluchtmuseum, Achter de Kasteelboerderij, 21 augustus 2008

René Platjouw

April

16	Ma	23
17	Di	24
18	Wo	25
19	Do	26
20	Vr	27
21	Za	28
22	Zo	29
16	Week	17

Een eeuw Openluchtmuseum.

In 1912 richtte een aantal particulieren in Arnhem de Vereniging Nederlandsch Openluchtmuseum op. Zij waren bezorgd dat vele karakteristieke zaken uit het dagelijkse leven verloren zouden gaan. In juli 1918 opende het museum zijn poorten. In april 1996 werd binnen het park in samenwerking met de Tramweg Stichting een lusvormige tramlijn geopend om het heuvelachtige terrein ook voor mensen die slecht ter been zijn overal toegankelijk te maken. Dat de tram rolstoelvriendelijk is geworden laat de foto aan de halte Grote Weide rechts zien. Een foto van de GETA 76, een replica van een Arnhemse tram mag niet ontbreken. De tram werd in eigen beheer gebouwd, waarbij een RET vierasser – de 530 – als donor diende van de elektrische installatie en assen. Bij het 10 jarig jubileum van de lijn werden tramwagens uit Amsterdam, Rotterdam, Leiden, Den Haag, Arnhem en Rotterdam naast elkaar gezet voor de remise.

René Platjouw, zomer 2008

René Platjouw, 7 juni 2006

Den Haag, Alexanderstraat, opnames voor de film Soldaat van Oranje. De première was op 22 september 1977

Karel Hoorn

April/Mei

30	Koninginnedag	Ma	7
1		Di	8
2		Wo	9
3		Do	10
4	Dodenherdenking	Vr	11
5	Bevrijdingsdag	Za	12
6		Zo	13
18	Week		19

Vieren en herdenken.

72 jaar geleden viel Duitsland op 10 mei ons land binnen en begon de Tweede Wereldoorlog voor ons. Het einde van die oorlog herdenken en vieren we in dezelfde maand, op 4 en 5 mei.

De NZH gebruikte op haar eerste na-oorlogse dienstregeling haar afkortingsletters voor de opbeurende tekst *Nederland Zal Herrijzen*. In 1995 werd met *De trein van 1 voor allen* herdacht dat de oorlog een halve eeuw eerder was beëindigd. Aan boord was een tentoonstelling over onder andere artikel 1 van de grondwet. We zien *Hondekop* 763 te Meppel linkerspoor rijdend om kop te maken. De vrijheidsfakkel moet worden doorgegeven. Treinstel 520 reed 15 jaar later in mei 2010 als Bevrijdingstrein door Nederland met een gelijk doel. We zien het stel bij doorkomst van Dordrecht-zuid. De ene neus was blauw, de andere rood. Boven zien we wat in filmtaal een *still* heet. Voor de film *Soldaat van Oranje* werd een luchtalarm in scene gezet en gefilmd op de hoek van de Haagse Javastraat en de Alexanderstraat. De passagiers vluchten weg uit de 810 en de 505 en zoeken een veilig heenkomen. De beugel werd volgens de toen geldende voorschriften snel van de draad getrokken.

Emiel de Block, 22 april 1995

René de Boom, 20 april 2010

SLT treinstel 2402 in een veranderend Rotterdam CS, 11 augustus 2010

René de Boom

Mei

14	Ma	21
15	Di	22
16	Wo	23
17	Do	24
18	Vr	25
19	Za	26
20	Zo	27
20	Week	21

Stations in verbouwing.

Alhoewel de overlast voor de reizigers bij de vele stationsverbouwingen groot is, lik je als spoorbelangstellende bij de foto boven toch je vingers af? We zien één van de nog jonge SLT treinstellen in Rotterdam Centraal. De nieuwe, hoge kap krijgt vorm, als vervanger van de zo karakteristieke vlinderkappen van *Van Ravenstein*, die in 1957 heel futuristisch het toen nieuwe Rotterdam CS sierden. Op de foto is rechts nog een stukje vlinderkap te zien. In 1985 stond Frans Boom op het oude station Voorburg terwijl een stel *Hondekoppen* juist halt houdt onderweg van Enschede naar Den Haag. Op dat moment is het nieuwe hooggelegen station met zijn enorme kap in aanbouw. Rechtsonder zien we Utrecht Centraal tijdens de verbouwing, die nog wel enkele jaren zal duren. Links staat een treinstel plan V, terwijl rechts een van de oude perronkappen wordt onttakeld.

Frans Boom, 27 december 1985

René Platjouw, 19 mei 2010

Een NS/SBB TEE treinstel dendert over het luchtspoor en door station Rotterdam Blaak, circa 1970

Frans van Loevezijn

Mei/Juni

28	2e Pinksterdag	Ma	4
29		Di	5
30		Wo	6
31		Do	7
1		Vr	8
2		Za	9
3		Zo	10
22		Week	23

Trans Europ Express.

Het idee van snelle internationale treinen van NS President-directeur ir. F.Q. den Hollander groeide na de introductie ervan in 1957 uit tot een netwerk van luxe zachtgeel/bordeauxrode treinen, waarvan de drie letters *TEE* een eigen leven gingen leiden. *Trans Europ Express* stond voor puur reisgenot per spoor. Een TEE had extra cachet wat hem ver boven een gewone internationale trein verhef. In nauwe samenwerking tussen de Zwitserse en Nederlandse industrie werden een vijftal (3 NS en 2 SBB) diesel-elektrische treinstellen ontwikkeld. Door hun fraaie vormen en kleuren, luxe interieur, zware dieselgeronk en hoge bestuurderscabine kregen ze een bijna legendarische bekendheid. Op de grote foto zien we een helaas niet nader te herkennen stel, op het *luchtspoor* door station Rotterdam- Blaak denderen. Rechts een afbeelding uit een reclamefolder van de bouwers (Werkspoor, SIG en Brown-Boveri) waarop te zien is hoe je aan boord stijlvol een eenvoudige doch voedzame maaltijd kon gebruiken. Op de foto onder zien we het stuurstandrijtuig van de *Etoile du Nord* in Paris Gare du Nord. Het werd er in 1958 nog bijna gloednieuw gefotografeerd door de vader van Roef Ankersmit, Anton. Eén stel – alhoewel niet compleet en zonder de motorwagen – overleefde de buitendienststelling bij NS in 1974 en zijn tweede leven in het koude noorden van Canada. Het is te hopen dat het de Stichting TEE Nederland – die het stel in 2006 wist te verwerven – dit NS/SBB treinstel ooit weer over Europese sporen kan laten ronken.

Verzameling Karel Hoorn

Anton Ankersmit, 3 mei 1958

De Leeuwentrap te Vlissingen, Elektrische tram naar Middelburg met mw 2 (?) + bw 10 + 12 en stoomtram met loc 3 naar Koudekerke, circa 1934

verzameling NVBS

Juni

11	Ma	18
12	Di	19
13	Wo	20
14	Do	21
15	Vr	22
16	Za	23
17	Zo	24
24	Week	25

Elektrisch op Walcheren.

Met drie afbeeldingen uit het NVBS archief willen we één der verdwenen elektrische trambedrijven van ons land in herinnering brengen. De tramlijn van Vlissingen naar Middelburg begon ooit in 1881 als stoomtram en werd in 1910 onder de draad gebracht. Op de grote foto staat een elektrisch tramstel bij de Leeuwentrap, het eindpunt in Vlissingen. In 1910 leverden Allan en ACEC 10 motorwagens en 12 bijwagens. Via de Badhuisweg met de markante watertoren komt loc 3 aanrijden van de Stoomtram Walcheren, die van Middelburg via Koudekerke en Westkapelle naar Domburg reed. Vanaf Koudekerke was er een zijtak naar Vlissingen. We dateren de foto op circa 1934. Rechts een kaartje van het tram- en busnet op Walcheren, compleet met *Walchers* meisje. De lijn liep langs het Kanaal door Walcheren. In Middelburg lag het eindpunt midden op de Markt. Op de Ansichtkaart zien we motorwagen 5 met twee niet nader te noemen bijwagens gereed staan voor de rit naar Vlissingen. Het einde voor dit bedrijf kwam in oktober 1944, toen de dijken werden gebombardeerd en Walcheren voor een groot deel onder water liep.

Ansichtkaart, verzameling NVBS

Markt te Middelburg, circa 1920

Kennemerstrandexpres met de 2207 te IJmuiden, zomer 1996

Juni/Juli

25	Ma	2
26	Di	3
27	Wo	4
28	Do	5
29	Vr	6
30	Za	7
1	Zo	8
26	Week	27

Lovers Rail.

Het lijkt al weer lang geleden, maar op 11 augustus 1996 reed er voor het eerst na de oprichting van de NS in 1937 een niet NS-trein van Amsterdam naar IJmuiden. Met van NS gehuurde diesellocs en uit België overgenomen rijtuigen in een mintgroen jasje opende Lovers Rail in de zomermaanden de *Kennemerstrandexpres*, een treindienst van de hoofdstad via Haarlem naar deze badplaats. In maart 1997 volgde een tweede treindienst van Lovers Rail, de *Keukenhof Expres*, tussen Amsterdam, Haarlem, Lisse en Leiden. Hiervoor hadden Belgische loc's van de serie 25 gehuurd (bekend van de Benelux-dienst) en stonden donkerblauw geschilderde Belgische rijtuigen ter beschikking. Omdat in Lisse geen mogelijkheid tot kopmaken bestond gebeurde dat in Leiden. De binnenkomst op het desolate emplacement van IJmuiden was een beetje sneu, zoals de grote foto laat zien. Op de foto rechts vertrekt de Keukenhofexpres uit Amsterdam Sloterdijk. Typerend was dat de Lovers-treinen een locomotief aan beide zijden hadden. Kaartverkoop op de trein was voor Lovers een normale vorm van service zonder extra kosten en dat stond uitnodigend boven de deuren. Het experiment van Lovers Rail bracht nieuwe kleuren op het spoor, maar het duurde helaas kort. Alle plannen ten spijt eindigde het avontuur van Lovers al weer in september 1999.

René Platjouw, zomer 1997

Aalsmeer, excursie NVBS met SHM M3, 8 april 1972

Juli

9	Ma	16
10	Di	17
11	Wo	18
12	Do	19
13	Vr	20
14	Za	21
15	Zo	22
28	Week	29

Sporen in de Haarlemmermeer.

Dankzij de twee delen van het boek *Sporen* van Wim Wegman is er meer aandacht voor de Haarlemmermeerlijnen. Van dit lokaalspoornet, waarvan de eerste delen 100 jaar geleden werden geopend, zijn nog verrassend veel gebouwen, stukken baanlichaam en brughoofden terug te vinden. Tussen Haarlem en Vijfhuizen kruiste de lijn via deze uiterst schuin gelegen hefbrug de Haarlemmer Trekvaart. De in augustus 1912 in gebruik genomen hefbrug wordt op de foto juist door een 7700 bereden. Het stationsgebouwtje *Rijksstraatweg* is thans een woonhuis. Toen je Aalsmeer nog per spoor kon bereiken hield de Museum Stoomtram Hoorn—Medemblik er in 1972 namens de NVBS met haar motorwagen M3 een excursie. Ook het stationsgebouw van Aalsmeer staat er nog steeds. Sluiting van het laatste gedeelte van het net leidde tot een Koninginnedagrit in 1986. Op de foto rechts rijden de 2412 en de 1505 *Electra* Uithoorn binnen.

Verzameling NVBS, circa 1912

Emiel de Block, 30 april 1986

Katwijk Zuid, in de duinen, loc 4, K.A. Neve, 15 september 1990

Tom Tand

Juli/Augustus

23	Ma	30
24	Di	31
25	Wo	1
26	Do	2
27	Vr	3
28	Za	4
29	Zo	5
30	Week	31

Op smalle sporen.

Voor smalspoor in ons land is naar verhouding minder aandacht in de NVBS-wereld. De Nederlandse Smalspoorweg Stichting was de eerste die dat probeert te veranderen. De foto boven toont de Katwijkse waterleidingduinen bij de Drie Plassen. Locje 4 (genaamd: K.A. Neve) komt met een sleep rytuigjes aanschommelen. Rechts zien we de goed uitgeruste werkplaats/remise aan het Valkenburgse Meer, waarin onder alle weersomstandigheden kan worden gewerkt aan de restauratie van het materieel. Maar de foto beneden toont ons smalspoor zoals het ooit gebruikt werd. Niet voor een toeristisch ritje, maar voor transport van materialen. Hier passeert een kleitrein van de steenfabriek 'De Nijverheid' een kanaaltje bij Azewijn tussen Zeddum en Terborg. Het Diema locje van 1979 rijdt momenteel bij de NSS rond onder nummer 75.

Martin Bos, 15 november 2008

Hans-Peter Gladtfeld, maart 1986

Aankomst van een Buffel te Nijverdalen-West, 12 augustus 2010

René Gerhards

Augustus

6	Ma	13
7	Di	14
8	Wo	15
9	Do	16
10	Vr	17
11	Za	18
12	Zo	19
32	Week	33

Buffels.

Met hun karakteristieke kop en geknikte zijwanden maken de *Buffels* een heel stevige indruk. Overigens is hun officiële naam DM'90. Op de grote foto komt een treinstel bij het tijdelijke station Nijverdal-West op ons af. Vanwege de bouw van een tunnel met de N35 is de lijn hier tot 2014 in tweeën geknipt. Buffels rijden niet alleen bij NS. Ze worden ook verhuurd aan bijvoorbeeld Syntus. De 55 en 56 van deze maatschappij staan kop-aan-kop in station Arnhem, klaar voor een rit naar Winterswijk. En net als bij echte Buffels gaat er toch een beetje dreiging uit van dit beeld. Alsof ze elkaar zo te lijf willen gaan. Dat heeft ook iets te maken met die scheve ogen. Het gewone interieur heeft een ruime indruk door de schuine geknikte wanden. Op de foto rechts zien we een aangepast interieur met statafels en klapstoeltjes, waarschijnlijk om in de spits meer passagiers te kunnen vervoeren. Niet bepaald op comfortabele wijze. Het lijkt eerder op een sta-plek bij een cafetaria. Hieronder staat een Buffel gereed voor vertrek richting Arnhem in het stille besneeuwde station van Tiel. Aan de overzijde van het perron zal een Sprinter vertrekken richting Utrecht.

René Platjouw, 23 juli 2008

René Platjouw, 6 april 2008

Gerard van Teefelen, 29 november 2010

Rotterdam Capelle, 22 april 2009

Augustus/September

20	Ma	27
21	Di	28
22	Wo	29
23	Do	30
24	Vr	31
25	Za	1
26	Zo	2
34	Week	35

Ondergrondse metro's?

Eigenlijk krijgen metro's, net als het eerder genoemde smalspoor, weinig aandacht van spoorbelangstellenden. Mogelijk wordt het woord *metro* door velen nog steeds gekoppeld aan duister ondergronds vervoer. Met andere woorden: moeilijk te fotograferen. Niets is minder waar. Als men zich verdiept in het fenomeen, dan kan een bijzonder interessante wereld ontdekt worden. Een wereld, die zich overigens grotendeels boven de grond bevindt. Op de grote foto boven zien we een voor metrobegrippen wel heel kort RET metrotreintje van het type MG2 (=Metro 2-delig Geleed) op station Capelle. Amsterdam-Sloterdijk is een knooppunt van trein, metro, tram en bus. De metro beweegt zich hier op hoog niveau. Twee *Zilvermeeuwen* vertrekken richting Gein op de in mei 1997 geopende (zogenaamde) Ringlijn 50, evenals lijn 51 naar Amstelveen om politieke redenen aanvankelijk *sneltram* genoemd. Momenteel kan men hier onder de pijlers overstappen op tramlijn 12 en een heleboel buslijnen. Ja, kunt er zelfs iets nuttigen in een tot restaurant omgetoverde tramwagen van de Wiener Lokalbahn.

René Platjouw, 16 oktober 2006

Amsterdam, Enneüs Heermabrug naar IJburg, 19 juni 2005

René Platjouw

September

3	Ma	10
4	Di	11
5	Wo	12
6	Do	13
7	Vr	14
8	Za	15
9	Zo	16
36	Week	37

Trambruggen.

Je zou er jaren kalenders mee kunnen vullen. Eén van de jongste is de Enneüs Heermabrug naar de wijk IJburg in Amsterdam (brug 2001), waarvan de helft gereserveerd is voor tramlijn 26. Bij Amsterdammers is de brug beter bekend met zijn bijnaam, de *BH-brug*. Rechts de hefbrug bij Spijkenisse uit 1933, een voorbeeld van een grote stalen hefbrug, waarbij het tramverkeer het brugdek met het overige verkeer deelde. Een RTM-tram met de MD1805 *Meeuw* komt ons in de goede rijrichting tegemoet. In de tegenrichting kon de tram op dit enkelspoor niet anders dan links tegen het verkeer in te rijden. Het autoverkeer moest dan voor rood licht wachten op de trampassage. Hieronder zien we locje 27 *Dedemsvaart* van de Eerste Drentse Stoomtram Mij. met een lange tram de draaibrug over het Oranjekanaal te Schoonoord passeren. Tram en brug waren licht van bouw. Het was een excursie van de NVBS in 1947.

Jur Deijs, 26 juni 1965

Jan Voerman, 31 maart 1947

Arriva Spurt onderweg naar Delfzijl, 23 mei 2010

September

17	Ma	24
18	Di	25
19	Wo	26
20	Do	27
21	Vr	28
22	Za	29
23	Zo	30
38	Week	39

Arriva.

Een kleurrijke toevoeging aan het treinenpalet zijn de Stadlerstellen type GTW van Arriva. Boven zien we een *Spurt* in zijn rood-witte jasje door gele velden razen. Op 3 maart 2007 kwam Gert Jan Binkhorst met de boot uit Vlieland in Harlingen Haven aan terwijl juist de trein uit Leeuwarden binnenliep. Vanaf het dek maakte hij de foto rechts. Eigenlijk verdient driemaster Artemis de lang geleden gesloopte stoomloc met diezelfde naam als achtergrond. In Groningen deelt Arriva de sporen met NS Reizigers. In de tijd dat er ook *Wadlopers* en nog niet verbouwde *Koplopers* reden kon je vanaf het Emma-viaduct deze foto maken.

Gert Jan Binkhorst, 3 maart 2007

René Platjouw, 10 maart 2007

De pony's grazen onverstoorbaar door, terwijl een 7-baks koploper voorbijraast, 13 april 2010

Oktober

1	Ma	8
2	Di	9
3	Wo	10
4	Do	11
5	Vr	12
6	Za	13
7	Zo	14
40	Week	41

Koplopers.

Het was zo handig: treinstellen met deuren in de koppen, de IC3'en en IC4'en. Niets nieuws, natuurlijk, want bij mat'24 'de *Blokkendozen*' was dat ook mogelijk, ook al kon dat niet bij alle rijtuigen. Als je in een 'verkeerd' treindeel zat, was het in *Koplopers* mogelijk om onderweg over te stappen met 130 km/uur. En de koffiekar – officieel de *minibar* – kon doorrijden. Na het afschaffen van die service aan de reiziger was zo'n kop (en we bedoelen niet de kop koffie) wel heel kostbaar. In de winter werkten de deuren wel eens niet. Reden genoeg om alle doorloopkopen af te sluiten. Voor mensen met enige last van claustrofobie was dat wiebelende gangetje (foto helemaal rechts) overigens een hele uitdaging. Linksboven zien we een geopende kop tijdens een open dag in de Zaanstraat in 1984 toen de NS nog trots was op deze vinding. Dat NS niet de enige was met dit idee bewijst de foto onderaan.

In het Japanse station van Matsumoto zien we in 2005 een wel erg op onze *Koplopers* gelijkend treinstel. Of is dit nu zo'n Japanse imitatie?

Amsterdam, Zaanstraat, 1984,

interieur doorloopkop René Platjouw

verzameling Nico Spilt, 25 januari 2004

Hilversum, 28 augustus 2010

André Pronk

Oktober

15	Ma	22
16	Di	23
17	Wo	24
18	Do	25
19	Vr	26
20	Za	27
21	Zo	28
42	Week	43

Hemelwater!

Als je pech hebt, wordt je er goed nat van, maar regenfoto's hebben altijd veel sfeer! Daarom in deze herfstmaand drie natte voorbeelden. In station Hilversum wordt een dubbeldekker bijna aan het zicht onttrokken door een gordijn van regen. Gelukkig stond de fotograaf droog onder de overkapping. Stromende regen veroorzaakte een heus meer op de Rooseveltlaan in 1967. De Amsterdamse 615 trotseert deze binnenzee zonder problemen. Het is de vraag of we in nieuwe lagevloer tramtypes droge voeten zouden houden. Haagse trambestuurders kenden in de jaren 50 de kwaliteit van de riolering onder de viaducten. Hier neemt een tramstel van lijn 4A een aanloop en tracht zo met uitgeschakelde hoofdautomaat hoger gelegen spoor te bereiken. Let eens op die mooie boeggolf... De locatie is Hildebrandplein / Troelstrakade.

Frans Boom, 27 juni 1967

verzameling Karel Hoorn, augustus 1954

In Poznań omringt de Ulica Małopolska de 802 met kerstsfeer, 19 december 2010

Krystof Dostatni

Oktober/November

29	Ma	5
30	Di	6
31	Wo	7
1	Do	8
2	Vr	9
3	Za	10
4	Zo	11
44	Week	45

Amsterdammers in Poznań.

Toen de Oostbloklanden zich vrij maakten, vond er een ware tramverhuizing plaats. Een mooi voorbeeld is de Poolse stad Poznań. Hoe nodig de trams waren bewijst vooral de foto rechts: de nog gele Amsterdamse 866 ging meteen in dienst, op een vertrouwde lijn 16, maar nu niet over het Concertgebouwplein, maar over het Plac Wielkopolski. Niet naar de Stadionstraat, maar naar Ogrody. Het AH tasje getuigt van de kledinghulp aan Polen. Boven is de 802 (ex GVB 621 uit de tweede zending van 2003) in zijn nieuwe groen/gele kostuum onderweg in de sneeuw op de Ulica Małopolska. Net als ooit in Amsterdam kon je in Poznań 800-en en Combino's samen vastleggen met daarbij een Poolse wagen als toegift, zoals hier op de Aleja Franklina Roosevelta bij Most Teatralny. Tijdens een passend afscheid in juni 2011 poseerden vijf ex-Amsterdammers bij remise Madalinskiego. Wagen 805 (ex GVB 610) wordt in Poznań bewaard, terwijl de 800 (ex GVB 615, zie ook foto bij week 42-43) naar Amsterdam terugkeerde.

Karel Hoorn, 24 september 1991

Martijn Roos, 12 mei 2011

Karel Hoorn, 4 juni 2011

Amsterdam Centraal Station, Hondekop 383 met Pec van Allan uit de laatste serie uit 1950, opname circa 1970

Frans van Loevezijn

November

12	Ma	19
13	Di	20
14	Wo	21
15	Do	22
16	Vr	23
17	Za	24
18	Zo	25
46	Week	47

In 2011 werd de NVBS zelf uitgever van een postzegel.

Postvervoer per spoor.

Toen de post nog per trein ging waren er speciale stroomlijnpostrijtuigen. De altijd bij hun afkorting genoemde Pec's konden tussen of achter treinstellen meelopen. Boven staat een Pec uit de laatste serie van Allan in 1950 gekoppeld aan Hondokop 383 in Amsterdam CS. Pec's kenden twee soorten neuzen: de *deukneus* was de eerste serie uit 1938. De vorm ontstond vanwege een opklapbare koppeling, die je nodig had om ze ook met een vooroorlogse dieseldrie met *Unirop-koppeling* te koppelen. Rechtsboven zien we de neus van de vervolgsérie en de deukneus bij elkaar. De post werd onderweg gesorteerd door postexpediteurs die het hele postnetwerk uit hun hoofd kenden en nog nooit van een postcode hadden gehoord. En dat de trein ook een onderwerp voor filatelisten kan zijn, daarvan getuigen onderstaande postzegels. NS personeel zorgde voor het vervoer van met speciale *treinbriefzeggels* of *treinpakketzeggels* gefrankeerde brieven en poststukken. De gewone post kon men in de brievenbus van de postrijtuigen deponeren.

Pec 929, Allan uit 1950 en deukneus van Werkspoor-Beijnes uit 1938, Frans van Loevezijn

Interieur Pec, Spoorwegmuseum, René Platjouw, 2 mei 2008

Hulten, 6 januari 2010

Wouter Radstake

November/December

26	Ma	3
27	Di	4
28	Wo	5
29	Do	6
30	Vr	7
1	Za	8
2	Zo	9
48	Week	49

Mist.

Heel wat moois op trein- en tramgebied is voor ons gevoel al “de mist in gegaan”. Daar staat tegenover dat er in de toekomst nog wel wat uit de mist zal opdoemen, alhoewel wat komen gaat er soms door het bezuinigingsbeleid erg mistig uitziet. Mist kan echter mooie plaatjes opleveren, zoals bij de Belgische 2831, die met een ketelwagentrein uit een laaghangende grondmist opduikt. Beroemd blijft de grote schijnwerper van de NZH trams. Op het drie-railige traject van de Amsterdamse Raadhuisstraat doemt rechts een *luxé Beijnesstel* op uit de mist, die de stad in november 1955 omhulde. Het spitsuur laat ook de drommen fietsers en solexjes zien. Een enkeling kon zich een *Traction Avant* permitteren. De drie-asser is al lang in de mist der tijden weggereden. Dat geldt ook voor de trams van de *Gooise Stoomtram* op de Harteveldseweg in Diemen. Tegenwoordig rijden GVB trams door deze straat. *Blokkendoos* duikt 781 uit de mist op. Hij heeft een speciaal jasje aan om de heropening van het gerenoveerde De La Mar-theater te promoten.

Luud Albers, 8 november 1955

Eelco van Weerdenburg, 6 december 2010

IJsselbruggen bij Hattem, 23 januari 2011

Stefan Verkerk

December

10	Ma	17
11	Di	18
12	Wo	19
13	Do	20
14	Vr	21
15	Za	22
16	Zo	23
50	Week	51

Hanzeboog.

Tegen de tijd dat dit kalenderblad voorhangt is hij al geruime tijd in bedrijf: de nieuwe IJsselbrug bij Hattem. De treinen van en naar Zwolle via de Veluwelijn maken er sinds juni 2011 gebruik van. De oude boog- en hefbrug zijn verleden tijd. Deze brug leek ooit zo groot, maar stond nu in de schaduw van de grote nieuwe boogbrug. In september 2011 begon men met de sloop van het stalen gevaarte. De Hanzelijn komt op 12/12/12 in dienst. Vanaf die datum kan via de Hanzeboog naar Lelystad en verder gereden worden. Op de foto beneden trekt de loc 475.179 uit Tsjechië een van de vele extra treinen in het jubileumjaar 1989 vanaf Zwolle richting Amersfoort. Van een Hanzelijn werd toen nog slechts gedroomd door idealisten als een zijtak van een aan te leggen Zuiderzeelijn.

Egbert Elenbaas, 29 april 2011

René Platjouw, 28 juli 1989

Blokkendoos 781 op de Dam te Amsterdam, 14 december 2007

René Platjouw

December/Januari

24	Ma	Oudejaarsdag	31
25	Di	Nieuwjaarsdag	1
26	Wo	2e Kerstdag	2
27	Do		3
28	Vr		4
29	Za		5
30	Zo		6
52	Week		1

Prettige feestdagen.

Kersttijd geeft ook allerlei creativiteit op tramgebied. Boven wenst het GVB ons op de feestelijk verlichte Dam prettige feestdagen via *Blokkendoos* 781. Rechts rijdt Rotterdamse *Dûwag* 622 als *Snertram* op een met kerstverlichting versierde Coolsingel. De Kerstman keert elk jaar terug voor een ritje op de museumtramlijn in Amsterdam. Dat hij ruim 37 jaar geleden zelf de laatste hand had bij de restauratie van de 401 zal wel een rol spelen in zijn interesse in oude trams. Onder rechts een bewerking van een kerstprent van het GVB uit 1998. Toenmalig GVB-directeur André Testa is een verwoed stripliefhebber en hij liet deze tekening maken door striptekenaar Henk Kuijpers. Voor dit jaar werd de tekening met toestemming van de tekenaar bewerkt tot een lijn 13 met bestemming Nieuwjaar. Wij van de Kalendercommissie wensen op deze laatste pagina iedereen een goed en vooral gezond 2013.

Karel Hoorn, 23 december 1997

René Platjouw

Henk Kuijpers, 1997

Foto omslag: Rotterdam Schiekade, de Beneluxen 1204, 902 en 1201 kronkelen over het viaduct, terwijl RET ZGT 4-6 tram 818 op lijn 5 daar juist onder vandaan komt. 22 mei 1986, Jan Willem Koene

De 1254 in NVBS-uitmontering te Utrecht Centraal, Geert Hoeksema.

De kalendercommissie, van links naar rechts: Gert Jan Binkhorst, Emiel de Block, Martin Bos, Karel Hoorn en René Platjouw.

Beste NVBS-leden, voor u ligt de kalender 2012. Hij lijkt op de editie van afgelopen jaar, maar is toch anders. De editie 2011 was een bijzondere vanwege het jubileumjaar. Uw reacties waren, op een enkele uitzondering na positief. Voor ons als Kalendercommissie reden om het Hoofdbestuur (HB) voor te stellen op de ingeslagen weg door te gaan. Ook het HB waardeerde de nieuwe opzet en ging akkoord met ons voorstel. Er is een aantal zaken veranderd. Deze kalender heeft geen *rode draad*, omdat het jubileumjaar voorbij is. Er is voor gekozen de fotogegevens niet meer apart in een tabel achter in de kalender te plaatsen, maar op de bladzijde zelf. De kwaliteit is hetzelfde gebleven. Wij danken alle fotografen, zonder wie deze kalender niet mogelijk was geweest. Ook dank aan onze twee *meelezers*, die ervoor hebben gezorgd, dat onze begeleidende teksten geen fouten bevatten. Eén van hen noemen we hier, Bert Steinkamp, die vanaf zijn ziekbed op de voor hem bekende manier ons voor ontsporingen behoedde. Wij betreuren het zeer dat hij het verschijnen van deze kalender niet meer heeft mogen meemaken. Vindt U toch nog fouten, dan zijn die voor rekening van ons. De Kalendercommissie hoopt dat u deze kalender 2012 weer met veel genoegen zult gebruiken!

Martin Bos, Coördinator Kalendercommissie

GEEF UW FOTO'S EEN KALENDERKANS

Heeft U een mooie foto en zou U die ook wel eens op de NVBS-kalender willen zien, stuur deze dan (voorzien van Uw naam, de locatie en datum) in een zo hoog mogelijke resolutie naar Kalender@nvbs.com

Heeft U scherpe oude foto's of dia's en kunt U ze niet digitaal aanleveren, neem dan contact op met Martin Bos (030-2682755) of René Platjouw (020-6139447).

PS. Inzenden geeft geen plaatsingsgarantie. Er wordt geselecteerd op bruikbaarheid.